

Muistikuvia Arskasta

Fil. maisteri *Aarne Matias Nurminen* (1902–1978) oli Keravan Yhteiskoulun pitkäaikaisimpia opettajia. Hän toimi musiikinopettajana vuodesta 1932 eläkkeelle jäämiseensä asti vuoteen 1967 eli 35 vuoden ajan. Aarne Nurminen eli Arska oli Keravan kulttuurielämän keskeisiä persoonallisuuksia. Musiikkiin liittyneiden aktiviteettien — esim. pitkäaikainen Keravan Mieslaulajien johtajuus — ohella Aarne Nurminen oli kiinnostunut kotiseututyöstä ja varsinkin Keravan asutuksen varhaishistoriasta.

Aarne Nurminen oli opettaja, jonka jokaisen koulumme oppilas tuli tuntemaan; musiikinopettajana Arska opetti jossakin vaiheessa jokaista enemmän tai vähemmän lahjakasta ja musiikista innostunutta tyttöä ja poikaa. Arskaa itseään harva silti arveli lähemmin tuntevansa, mutta epäilemättä pidimme maisteri Nurmista laajasti sivistyneenä kulttuuripersonana. Hän suhtautui meihin sivistymättömiin koltiaisiin arvostavasti ja tasapuolisesti. Arska näki kuoren alle eikä salannut ihastustaan, kun joku arka ääni uskaltautui laulukokeessa paljastamaan jotakin, mitä me luokkatoverit emme edes olleet havainneet. Kuivakas, hyväntahtoinen huumori oli toisaalta Arskalle tyypillistä — usein tosin niin mietiskelevästi esiintuotuna, ettei siihen ollut aivan helppo päästä mukaan. Joskus maisteri hermostui ja saattoi poistaa koko luokan jäähylle. Ymmärsimme tämän ilman kaunaa, vallankin jos huomaisimme, että opettajamme itse asiassa halusi hetken keskittyä johonkin musiikin tai arkeologian alan uutuuskirjaan.

Arkeologia oli Aarnen suuri harrastus. Hän nautti siitä, että oman talonsa naapuripellosta tehtiin menestyksekkäitä kaivauksia muinaisen Ancyclusjärven rannalta. Vapautuneimmillaan näimme Arskan esittelemässä löydösten tuloksia ja kertomassa niiden merkitystä. Jos maisteri ei aina elänyt-kään tätä päivää, hän näytti todella innostuvan ihmisen elämän suurista linjoista, laajojen perspektiivien ajattomuudesta.

Jo eläkkeelle jäätyään Aarne kerran kutsui musiikoksi aikovan oppilaansa vierailulle. Se oli harvinainen hetki; en muista monesti käyneeni maisterin kotona. (Lienenkö ollut kateellinenkin veljelleni, joka sai käydä viulutunneilla aivan säännöllisesti. Soittotunteja Aarne antoi silkasta musiikinrakkaudesta, ilman korvausta, aivan kuin kouluopetuksen jatkeeksi.) En muista tarkemmin mistä keskustelimme, mutta Aarne oli päättänyt lahjoittaa partituurejaan eli nuottikirjojaan opiskeluani varten. Sain valita hänen hyllystään, ja joitakin hän itse ehdotti. Sitten seurasi mielenkiintoinen episodi: Olin ottamassa hyllystä Alexandr Borodinin h-molli-sinfonian partituuria ja vilkaisin kysyvästi maisteriin. Varovasti tämä pyysi saada vielä

pitää juuri tuon teoksen itsellään. Myöhemmin ymmärsin, että Borodinin sinfonia ilmeisesti vei Aarnen opiskeluaikojensa vaikuttavimpien kokemusten äärelle. Minulle kysymys oli jo historiasta, mutta Aarne opiskeli vaiheessa, jolloin venäläinen Borodin oli tärkeä esikuva eurooppalaisille modernisteille. Tuo pieni tilanne on laajentanut ja syventänyt omaa ymmärrystäni toisaalta historian vääjäämättömästä kulusta, toisaalta tarpeesta tunnistaa lähtökohtansa ja niiden arvo. Olin hetken nähnyt syvälle opettajani sisimpään ja saanut aineksia oman muusikkouteni kiinnekohtien etsimiseen.

Einari Merikallio, 'Keefas', koulun rehtori yli kolmenkymmenen vuoden ajan (1925–55). Merikalliota oli rehtorina edeltänyt Edith Hällfors (1921–25).